

אבל לאט לאט זה הפך אסונה, זכנסו הגורמים ה-
מרעילים. הסמים הפכו לביזנס גדול.
הדראמה של רונה היא שהיא נאחזת בציפורניים
בקבוצה קטנה של אנשים. הם עזבו את המקום וחיפשו
מקום אחר, ולא מצאו קרקע, לא מצאו מקום. ולאט לאט,
על מיתב האיריאליים שהם הציבו לעצמם, הם הפכו
קורבנות.

**היום רואים אותם במקומות שמהם הם באו. הם
יושבים במישרדים עם עניבות, בביזנס של האבא.
מהי הדראמה של רונה היום?**

היא חיה ב-1975 עם בעל שהיא בעצם בא ממשפחה
ועיר-בורגנית, ממשפחה טובה. זו היא שהביאה אותו לסמים.
היא הייתה המנהיגה. הוא היום על תקן של כרוב, הוא
סמרטוט, הוא לא מתפקד, הוא מכור. הוא עבר לסמים
קשים.

אבל היא לא. למה?
היא באה מסלאמס, מאיזה חור, היא למדה בבית-ספר
מסוג זרע הפורענות. היא התחילה בהפגנות למען זכויות-
האזרח בסביבה שהיא גרה בה. אולי הרקע הזה שלה
החזיק אותה.

שאלתי את עצמי, כשקראתי את המחזה: למה היא
לא מאשפזת אותו? למה היא לא מכניסה אותו לגמילה?
הרי זה הבעל שלה! אפשר להציל אותו!
אבל רונה חיה עם מיטען של ריגשי-אשמה. היא
הביאה אותו לסמים, והיא עוד מקווה — — —
אילו היו שואלים אותי מה קורה שם בבית, מה זה
הבית של רונה? ילדים אין. גרים בחור מעופש, על

היה לך חשק לקום ולזעוק חיים, לטזור לאנשים האלה!

סיצבה, מרמס את לישכתי-הסעד, הם עובדים. גם הוא.
כשהוא לא מוזיק לעצמו, כשהוא יכול לתפקד, משתדלים
לחשוך כסף, הם עוד מקווים לעשות איזו קומונה, עם
הקבוצה ולהסתובב בעולם. זהו חלום שברור שלא יתגשם,
כי היא מבזבזת את הכסף על אלמנטים. והיא עוד איכשהו
מחזיקה, היא גוררת אותה אחריה.

את כל זה את מודמיינת לעצמך?
לצורך ההצגה, אני צריכה לדעת איזה בית יש לי,
איזה חיים יש לי, מה קורה לפני ואחרי הבמה, כדי
להיות דמות אמינה. איך אני מסורקת, איך אני לבושה.
או הרובי הזה, בעלי, שבנתי לי, אני יודעת שהוא יושב
מכורבל בבית. השערות שלו קשורות בגומיה. אני יודעת
שהוא יכול להיגמר בכל רגע, להוריק לעצמו יותר מדי,
כי הוא בוקשי מתפקד.

וזהי הדראמה של רונה, הטרדייה שלה. כל הסיפור
של רונה הוא עצוב. אבל עובדה היא שרונה נשרפה
על מיתב של איריאליים. היא לא רצתה קאריירה כמו
קרלה. היא לא כמו ואנדה. שנתססה באגדה הסאכארינה
של קאמלוט, שחיתה את החיים של הקנדים, שהם חיים
לא שלה.

רונה רצתה חיים. חיים כאלה של שקט ויופי. היא
לא רצתה כסף ולוכוסוס, ולא פירסום. לא גניע לה שככה
יקרה לה. וזה עושה אותה, לדעתי — — —
מה גם ש-15 השנים היפות ביותר שלה הלכו. היא
ובעלה והדור הזה נשרפו בזה.

**איתי את זה בזמן הקריאה. היו לי תאסוציאציות
האישיות, הקירבה שלי אל התנועה המוסימית, אל
התקופה, כשהייתי סטודנטית, תקופה שלא דומה לשום
ביקור שלי אחרי זה. כל גסיעה שלי אחרי זה לא היתה
דומה ולא תהיה דומה לשנתיים שחייתי באווירה המיוחדת
של הסטודנטים באמריקה.**

**משום כך בחרת בתפקיד הבחורה
הדאזוחרת?**
אתה אומר "לא זוהרת". אני מזמן עברתי מן הזוהר
לאופי. אני נזכרת בתפקידים שמציבים אתגרים שחקניים
יותר, רונה הוא תפקיד כזה.

**ני עזרה על הבמה בלי טיפת איפור, בפנים עירומים.
עם שיער רטוב ולא מחמא. כמו חתול רטוב. הישיבה
בבאר והשתייה במשך שעותיים — — —**

מה את שותה?
אני שותה כאליו סקרודרייבר, וודקה עם מיץ-לימון.
למעשה זה מים עם מיץ לימון וקרח.
בחיים אני לא שותה. אבל בהצגה אני אשה ששותה
חרבה, וזה עושה לי משהו.
בתקופת החזרות שתיתי פעם-פעמיים, לא ידעתי מה
הטעם של צורת-בידור זו. כשיענקליה לא היה בבית,
לילה אחד, פשוט התחלתי לשתות. רציתי לראות מה
האלכוהול עושה לי פיסית.

הפתלת כראי?
אגדת קאמלוט, המתארת את החיים בחצר המלך ארתור
באנגליה הקדומה, הוצגה בתקופת קנדי בצורת מחזמר,
והפכה סמל התקופה.

לא.
לקחתי וודקה, לא הרגשתי שום דבר. לקחתי ויסקי, זה
לא עשה לי שום דבר, רק היה לזה טעם גועלי. כל
כוסית שגמרתי, לקחתי משהו אחר.
הרגשתי רע! ראשי כבד עלי, כמו שנאמר. סיתאום
חפסתי שאני יכולה עכשיו להשתמש בכובד של הראש.
ובטעם הרע של המשקאות. הרגשתי כאילו ידי מטיילות
בתוך נחירי, את התחושה הפיסית הזאת לקחתי, ובחורה
למחרת היום התחלתי לכבד על השפעת האלכוהול.

**מכיוון שחמישה האנשים במחזה מדרי
רים לסירוגין, כמונולוגים, את מדברת רק
כחמישית מן הזמן, ויושבת לרוב בשאר ארבע
החמישיות. נדמה לי שבכמה קטעים מן הישרי
בה הדוממת הזאת, את משחקת עוד יותר
חזק מאשר בשעת המונולוגים שלך.**

כשחקן שותק, אבל שותק מלא, אתה, כצופה, מרגיש
שעובר עליו משהו, שיש איזה חיים, לפי התנוחה, הבעת
הפנים, הבעת-הידיים. קצב-הנשימה, כל הדברים שאתה
רואה כצופה. הדימיון שלך עובד לטובתי. זאת אומרת,
אתה עוזר לי בזה שאתה מחליט שאתה יודע מה עובר
עלי. בעובדה שאתה אומר שזה יותר חזק. ברגע שאני
מדברת, זה מוגבל למה שניתן לי לומר.

כמוכן שכלל שהשחקן הוא טוב יותר — — — גם
המישפטים שאני אומרת, זה לא נגמר בזה שאני אומרת
אותם. למשל: "רובין נטפל כל יום לדבר אחר. הארי
קרישנה, או מינור קאטולי, או שהוא החליט שוונסה
רדגרייב גרה ברובוב שלנו מחפשת לפורטר-ריקאת ר'
מקליטה את השיחות שלנו...". אם אני מכניסה חיים מלאים
לרגעים האלה שאני כל הבמה, אתה מבין ממני איך
רובי נראה, כמה זה לא מצחיק שהוא אומר את זה,
כמה שזה כואב לי, כמה שזה בסך-הכל אומלל.

אבל זה מוגבל למה שהסופר נתן לי לומר, ושתיקות
על הבמה — — — אני כשחקנית מאוד אוהבת אותך, כי
או שום טכסט לא יכול להגביל אותי — — — ואני
כצופה, כשאני בקהל, מאוד אוהבת שחקנים ששותקים
על הבמה.

ומה שאתה אומר, שזה כאילו לא-מחמאה (היא
טובה כשהיא שותקת, ופחות טובה כשהיא מדברת). —
בשבילי זו מחמאה גדולה.

התכוונתי לכך.
במחזה הזה, אנחנו מדברים את השתיקות, ושותקים
את הדיבורים.
מה פירושו?

בחיים, כשת-ההכרה טועלת, אנחנו שותקים. שותקים
את תת-ההכרה. אומרים דברים אחרים. פה אנחנו זועקים
את תת-ההכרה.
בחיים, אני, רונה, נכנסת לבאר, אומרת הלו ז'אק, תן
לי סקרודרייבר, קח את הכסף, תן לי עודף, יש לך
אסימון לטלפון? לקחת את הכוס לשולחן, יושבת לבד
ושותקת. ככה זה צריך להיות בחיים. במחזה הזה, זה
להיפך.

אני נכנסת, ניגשתי לבאר באלם, מזמינה לי את המשקה
בלי לדבר, מקבלת את המשקה ומשלמת בלי דיבור. כל
הדיבורים הנורמליים, שהיו צריכים להיות, אני שותקת.
אחרי-כך אני מבטאת בדיבור את המחשבות, שאני חושבת
בעצם בשתיקה.

זאת אומרת, איפה שמדברים בחיים, אנחנו שותקים
במחזה; ואיפה ששותקים בחיים, אנחנו מדברים וזועקים
במחזה.

כל המחזה מתרחש במחוחיהם של חמשת האנשים. זה
כמו תצלום בנגטיב — מה שלבן שחור, ומה ששחור לבן.
זה הפוך.

**איך את יודעת מה להגיד, כשאת
שותקת?**
ברוך כלל, כשאני מקבלת טכסט וקוראת אותו בפעם
הראשונה, או במהלך העבודה, אחרי שאני עושה הכירות
עם הטכסט שהסופר נתן לי, אני יוצרת לעצמי מח שנקרא
סוב-טכסט. תת-תמליל.

**מחזה הזה, הסוב-טכסט והטכסט עצמו הופכים
חשובים באותה מידה, ובעלי איכות וחשיבות דומים.
מכיוון שהשתיקות הן כלי-כך ארוכות ובעלות-מישקל,
כשאני שותקת — עד שאני מגיעה למה שאני אומרת —
אני בעצם כבר אמרתי הרבה-הרבה שלא נאמר בקול.**

ג'ון קנדי ביום הירצחו

"המחזה החזיר אותי לתיאטרון..."

זה לא מתחיל בזה שאני אומרת "ביום זה-היום היה
המיצעד הזה הזה". זה מתחיל בזה שאני נכנסת לבאר,
ואני שואלת את עצמי מה קרה לי, הרי זה התחיל כל
כך יפה, וכך, השתיקות הן רועמות, הן אומרות משהו.
וזה מיוחד למחזה זה?

כל זה הוא, בעצם, אלף-בית במישחק, וזה מביא
אותי לעניין שביגללו רציתי כלי-כך להיות חלק מהמחזה
הזה. הרי זאת היתה חופש-ההיקף שלי מהתיאטרון הקאמרי.
אבל היתה לי איזו הרגשה, במיפגש הראשוני עם החומר,
עם המחזה הזה של רוברט פאטריק, שזה מחזה שנותן לי
אפשרות לחזור להשתמש באופן ראשוני בכלי שלי —
בשחקן.

לעיתים כלי-כך רחוקות קורה שאפשר לעשות דבר
בלי טכניקות ובלי התייפיויות, ובלי טריקים של במה
או בימיו, או תילבושת או איפור או איפיון — — —
אלא רק אני, מה שיש לי להביא, עם כך וכך רגישויות,
ואינטליגנציה ואסוציאציה וזיכרונות, רק מה שיש לי
להביא, ובאמת, רק לעיתים רחוקות יש תפקידים כאלה.
ועם הבמאי הנכון, שזה במיקרה כזה עודד קוטלר.

כבר מזמן לא עבדתי עם במאי שמה שחשוב לו זה
קודם-כל השחקן, ומכיוון שהמיקצוע שלי הוא שחקנית,
זה היה בשבילי דבר בעל חשיבות ראשונה. במשך החודש
שעבדנו, שבועיים עבדנו עבודה אינדיווידואלית, זאת
אומרת שלי — — — לכל אחד היה לו במאי לבד,
ושעות-עבודה היו לו לבד, זה טריפ לא-נורמלי, טריפ
מיקצועי לא-נורמלי.

וכשכל זה קורה על במה קטנה, באולם קטן ואינטימי
מאד, כמועדון התיאטרון, אתה לא מבזבז שמך של
אנרגיה על איך להגיע, התחושה היא שאתה יושב במקום,
בבאר, שהוא חלק מן המועדון הזה, וקיים שעתיים בדמות
אחרת.

איך מגיב הקהל? האם הוא מבין מה

לקחתי וודקה, לקחתי ויסקי. הרגשתי כאילו יד מטילות בחוך נחירי

רוצים ממנו? האם זה מדבר אליו?
כן, מכיוון שזה תיאטרון טוב, והיה ברור מראש שזה
תיאטרון טוב, מפני שזה תיאטרון לא-שיגרתית מבחינת
המחזה.

**דמויות האלה הן חתך של חברה במשך עשור
שנים: האדם הקטן, האמן המתוסכל, ומישהו המסמל
את הצעירים, ומישהו המסמל את הצבא, ומישהו המסמל
את הזוהר והפירסום, חתך כזה — — —**
או מרגישים שיש הבדל בין קהל לקהל, יש שאתה
מרגיש שיש קהל שהמחזה מדבר אליו, שהדברים הספצי-
פיים של התקופה מדברים אליו, ומסתבר שאותו דבר קורה
גם באנגליה.

**השחקן שומע את הקהל, כל הזמן.
ואת מרוצה?**
אני שונאת את המילה "מרוצה".
אני מסתובבת בהרגשה שאני שותפה למשהו שהאיכות
שלו היא מיוחדת מבחינה של תיאטרון, מבחינת העשייה,
ושגם מדברים על הדור שלי, שאני חלק מזה, למרות שאני
כאן זה קרה באמריקה.

לעיתים רחוקות אתה מוצא את עצמך עובד בשילוב
של כל הדברים ביחד, שעושה את הדבר ל — — —
זאת אומרת, שאם חזר יבוא אלי מישהו ויציע לי
משהו בתנאי שאעזוב את התפקיד הזה, אני יודעת שלא
אסכים. וזה לא רק בגלל התפקיד, אלא בגלל המיפגש
עם האנשים האלה, בלי המכונה הגדולה של הפרודוקציה
והסובסידיה, כל מה שמתלווה ל"הפקת הצגה".
פיתאום זה מחזיר אותי — — —

בשנים האחרונות, מאז שגיליתי את הקולנוע, התיאטרון
הפך אצלי לדבר — — — אמנם חשוב, אבל אה —
הקולנוע מילא אותי, והמחזה הזה החזיר אותי, באמת.
זה החזיר אותי לאהבה הראשונה שלי, אני באמת אוהבת
את זה.